

УДК 378.018.43

DOI: <https://doi.org/10.35774/gsip2026.01.278>

Людмила ПРИЛУЦЬКА

*кандидат історичних наук, доцент
професор кафедри мовної підготовки*

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3250-0806>

Інга СЕМЕНЕНКО

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри мовної підготовки

*Харківський національний автомобільно-дорожній університет
м. Харків, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5987-5168>

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМЦІВ У ЗВО: МОВНА ПІДГОТОВКА КРІЗЬ ПРИЗМУ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

Анотація. У статті розглянуто трансформаційні процеси в системі мовної підготовки іноземних студентів під впливом воєнного стану. Автори стверджують, що дистанційний формат мовної підготовки іноземних студентів, а особливо навчання української мови як іноземної в умовах воєнного стану актуалізує низку системних викликів, що безпосередньо впливають на якість освітнього результату. Критичною проблемою є дефіцит мовної практики, скорочення аудиторного навантаження, нівелювання цінності «живого» контакту за умов цифровізації навчання, а також трансформація навчальної мотивації у якості психолого-педагогічного виклику. Дистанційний режим вимагає від іноземного студента надвисокого рівня самоорганізації. За відсутності фізичного ефекту присутності викладача та підтримки академічної групи рівень залученості закономірно знижується. За таких умов ефективність курсу прямо залежить від здатності педагога впроваджувати інтерактивні та гейміфіковані методики, які здатні компенсувати брак реальної взаємодії та підтримувати інтерес.

Автори зосереджують увагу на виявленні особливостей використання цифрових технологій у процесі мовної підготовки іноземців, визначенні шляхів оптимізації освітнього процесу в умовах воєнних викликів і презентації власного практичного досвіду щодо впровадження цифрових інструментів у процес навчання іноземних студентів у ЗВО. Підкреслюється необхідність

імплементатії комбінованої моделі дистанційного навчання, де синергія синхронних та асинхронних режимів виступає детермінантою успішного формування комунікативної компетенції. Проаналізовано досвід практичного застосування цифрових платформ, практик цифрової взаємодії, гейміфікації, персоналізації навчання та використання AI-інструментів для підтримки мотивації іноземних студентів. Пропонуються рекомендації щодо оптимізації мовної підготовки іноземців у ЗВО, ефективними результатами якої стануть гнучкість, емоційна підтримка та розвиток цифрової компетентності студентів.

Автори доходять висновку, що стратегічна стійкість української вищої освіти в умовах війни забезпечується через цифрову трансформацію мовної підготовки та впровадження гнучких моделей навчання. Доведено, що інтеграція інструментів штучного інтелекту та конвергенція синхронного й асинхронного форматів не лише компенсують відсутність мовного середовища, а й підвищують конкурентоспроможність вітчизняних ЗВО на світовому ринку освітніх послуг.

Ключові слова: міжнародна освіта, іноземні студенти, онлайн-навчання, інформаційно-комунікативні технології, мовна підготовка іноземних студентів.

Lyudmyla PRYLUTSKA

PhD in History Science

Professor of the Language Training Department

Kharkiv National Automobile and Highway University

Kharkiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3250-0806>

Inha SEMENENKO

PhD in Pedagogy Science

Associate Professor of the Language Training Department

Kharkiv National Automobile and Highway University

Kharkiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5987-5168>

DIGITAL TRANSFORMATION OF INTERNATIONAL STUDENT TRAINING IN HEIS: LANGUAGE PREPARATION THROUGH THE PRISM OF WARTIME CHALLENGES

Abstract. The article examines the transformational processes in the system of language training for international students under the influence of martial law. The authors argue that the distance format of language training for international students, and especially the teaching of Ukrainian as a foreign language under

martial law conditions, actualizes a number of systemic challenges that directly affect the quality of the educational outcome. Critical problems include the deficit of language practice, reduction of classroom workload, leveling of the value of «live» contact under conditions of learning digitalization, as well as the transformation of learning motivation as a psychological and pedagogical challenge. The distance mode requires an ultra-high level of self-organization from the international student. In the absence of the physical effect of a teacher's presence and academic group support, the level of engagement naturally decreases. Under such conditions, the effectiveness of the course directly depends on the teacher's ability to implement interactive and gamified methods capable of compensating for the lack of real interaction and maintaining interest.

The authors focus on identifying the specifics of using digital technologies in the process of language training for foreigners, determining ways to optimize the educational process in the face of wartime challenges, and presenting their own practical experience regarding the implementation of digital tools in the training process of international students in HEIs. The necessity of implementing a combined model of distance learning is emphasized, where the synergy of synchronous and asynchronous modes acts as a determinant of successful communicative competence formation. The experience of the practical application of digital platforms, digital interaction practices, gamification, personalization of learning, and the use of AI tools to support the motivation of international students is analyzed. Recommendations are proposed for optimizing the language training of foreigners in HEIs, the effective results of which will be flexibility, emotional support, and the development of students' digital competence.

The authors conclude that the strategic resilience of Ukrainian higher education in wartime conditions is ensured through the digital transformation of language training and the implementation of flexible learning models. It is proven that the integration of artificial intelligence tools and the convergence of synchronous and asynchronous formats not only compensate for the absence of a language environment but also increase the competitiveness of domestic HEIs in the global market of educational services.

Keywords: international education, international students, online learning, information and communication technologies, language training of international students.

Постановка проблеми. Україна традиційно посідає вагоме місце на світовому ринку освітніх послуг, маючи майже столітній досвід підготовки висококваліфікованих фахівців для десятків країн світу. Вітчизняна вища школа тривалий час залучала іноземну молодь завдяки поєднанню фундаментальної теоретичної бази, практичної спрямованості навчання та конкурентоспроможної вартості дипломів, що визнаються на міжнародному рівні. Сформована десятиліттями репутація освітніх центрів дозволяла інтегрувати українські університети у глобальний академічний простір, забезпечуючи сталий культурний та економічний обмін. Проте сучасні реалії,

зумовлені збройною агресією проти України, поставили цю систему перед найскладнішими викликами за всю історію її існування. Масштабні руйнування інфраструктури та загроза життю учасників освітнього процесу призвели до значних людських і матеріальних втрат у закладах вищої освіти. Найбільш критичним наслідком стало різке скорочення контингенту іноземних студентів, що спричинило не лише зменшення фінансових надходжень до бюджетів університетів, а й створило ризики для зниження якості освітніх послуг через відтік кадрів та обмеження практичної підготовки студентів.

Головною проблемою наразі залишається суттєва деформація іміджу України як безпечного місця для тривалого перебування та професійного зростання здобувачів освіти. Якщо до 2022 року в українських закладах вищої освіти навчалися понад 84 тисяч іноземних студентів, то станом на сьогодні цей контингент скоротився майже вчетверо – до понад 21 тисячі осіб. Найбільшого удару зазнали традиційні освітні центри, зокрема Харків, де кількість іноземців зменшилася з майже 20 тисяч до близько 11 тисяч [Іноземні студенти в Україні]. Нестабільність безпекової ситуації змушує потенційних вступників обирати альтернативні ринки, що створює довгострокові загрози для міжнародної суб'єктності української вищої школи. У таких умовах пошук механізмів адаптації та відновлення довіри іноземної спільноти стає стратегічним завданням для збереження освітнього потенціалу держави.

Організація навчального процесу в умовах постійних безпекових ризиків призвела до домінування дистанційного формату навчання (63% іноземних студентів), інші студенти поєднують навчання у змішаному або очному режимах. Перспективи відновлення міжнародної освіти в Україні тісно пов'язані з адаптивністю університетів і запитом на повернення до традиційного навчання. Соціологічні опитування свідчать про значний кредит довіри до вітчизняної вищої школи: понад 56% іноземних студентів висловлюють готовність повернутися до аудиторних занять в Україні в разі покращення безпекової ситуації, а 45% готові рекомендувати українську освіту друзям [Ребрик]. Це створює підґрунтя для подальшої цифрової трансформації освітнього процесу, де мовна підготовка та цифрові інструменти стають ключовими елементами підтримки зв'язку зі студентами та збереження суб'єктності України на світовому освітньому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема адаптації вищої освіти України до умов війни, її цифрової трансформації загалом та підготовки іноземців зокрема, в умовах воєнного стану перебуває у центрі уваги багатьох українських науковців. Так, загальні питання стійкості освітньої системи та стратегії її поствоєнного відновлення ґрунтовно розглянуті у науковій доповіді під редакцією В. Кременя, де акцентовано увагу на важливості цифровізації як засобу подолання наслідків воєнної агресії, пріоритетності збереження кадрового та наукового потенціалу через цифровізацію [Вища освіта України, 2023].

Питання інтернаціоналізації та статистичні показники руху іноземних студентів у період 2022-2024 років висвітлено у роботах О. Шаповалової,

директора Українського державного центру міжнародної освіти (УДЦМО), яка акцентує увагу на зміні географії вступників, обґрунтовує необхідність нових цифрових інструментів для залучення іноземців і збереження суб'єктності України на глобальному ринку освітніх послуг, на необхідності запровадження нових цифрових сервісів для іноземних здобувачів, таких як електронні кабінети та дистанційний вступ [Шаповалова, 2024].

Дослідниця Г. Бондаренко презентувала результати анонімного опитування студентів Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, аналіз нормативно-правових документів та аналітичних звітів, що дозволило їй визначити основні актуальні проблеми освіти іноземних студентів в Україні: питання безпеки, складнощі дистанційного навчання, правову невизначеність, фінансові труднощі та психологічний тиск [Бондаренко, 2025].

Окремий пласт досліджень присвячений методиці викладання мови (як української, так й англійської) іноземцям в онлайн-середовищі. Так, Т. Веретюк досліджує імплементацію цифрових технологій у підготовку іноземних здобувачів, зокрема в курсі української мови, специфіку електронного навчання (e-learning) і використання хмарних сервісів у мовній підготовці іноземних студентів, наголошуючи на важливості мультимедійного контенту для компенсації відсутності реального мовного середовища [Веретюк, 2023].

Питання психолого-педагогічної адаптації іноземців під час дистанційного навчання у воєнний час розглядаються у роботі О. Котикової, яка вивчає інструменти підтримки мотивації студентів у кризових умовах [Котикова, 2023].

Уваги потребують особливості дистанційного навчання та використання онлайн-платформ (Moodle, Zoom тощо) для забезпечення безперервності навчання іноземних студентів в умовах воєнного стану, дослідження ролі ІКТ у підтримці якості мовної підготовки іноземних студентів за відсутності фізичного доступу до аудиторій.

Метою статті є комплексний аналіз процесів цифрової трансформації у системі навчання іноземних громадян, виявлення особливостей використання цифрових технологій у процесі мовної підготовки іноземців, визначення шляхів оптимізації освітнього процесу в умовах воєнних викликів і презентації власного практичного досвіду щодо впровадження цифрових інструментів у процес навчання іноземних студентів у ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Сучасні реалії воєнного стану зумовили чергову трансформацію освітнього простору, змусивши вітчизняні заклади вищої освіти повністю переглянути стратегію взаємодії з іноземними студентами. Хоча досвід пандемії та періоду карантинних обмежень став надійним підґрунтям для впровадження дистанційних технологій, поточні виклики мають принципово інший характер і глибину впливу на навчальний процес.

Суттєвою особливістю першого періоду війни для вищої освіти України став масовий виїзд іноземних студентів за межі України, що спричинило географічну розпорошеність контингенту та виникнення значних часових розбіжностей. Це

унеможливило реалізацію навчання виключно в синхронному режимі. Ситуація ускладнилася безпековими чинниками в Україні – частими повітряними тривогами та перебоями зі зв'язком, що вимагало від викладачів особливої методичної гнучкості. Серед основних проблем, з якими стикаються іноземні студенти під час навчання в умовах воєнного стану, науковці перш за все виділяють труднощі з доступом до стабільного інтернет-з'єднання, відсутність фізичного контакту з викладачами та одногрупниками, психологічні та соціальні бар'єри адаптації до онлайн-формату навчання, вплив інформаційної війни та дезінформації на процес навчання, юридичні та технічні питання щодо акредитації дистанційного навчання [Турчанінова, 2025].

Попри очевидну гнучкість, дистанційний формат мовної підготовки іноземних студентів, а особливо навчання української мови як іноземної в умовах воєнного стану актуалізує низку системних викликів, що безпосередньо впливають на якість освітнього результату.

По-перше, критичною проблемою є дефіцит мовної практики. Скорочення аудиторного навантаження в поєднанні з відсутністю природного україномовного середовища створює «комунікативний вакуум». Особливо гостро це відчувається у студентів спеціалізованих напрямів (медицина, інженерія, мистецтво), де опанування термінології та професійної лексики вимагає безпосередньої візуальної та практичної взаємодії. Оскільки українська мова не має широкого поширення в країнах перебування іноземців, університети змушені шукати нові моделі штучного відтворення мовного середовища через інтенсифікацію вправ з усного мовлення та дискусійні платформи.

По-друге, цифровізація навчання нівелює цінність «живого» контакту. Відсутність неформальної комунікації, яка зазвичай відбувається поза межами занять, уповільнює процес соціокультурної адаптації та засвоєння мовних нюансів. Це доповнюється технологічним бар'єром: нестабільність інтернет-з'єднання, низька якість аудіо- та відеосигналу або застаріле обладнання часто перетворюють навчальний процес на технічну боротьбу, що розпорошує увагу студента та спотворює сприйняття фонетичних особливостей мови.

Нарешті, вагомим психолого-педагогічним викликом є трансформація навчальної мотивації. Дистанційний режим вимагає від іноземного студента надвисокого рівня самоорганізації. За відсутності фізичного ефекту присутності викладача та підтримки академічної групи рівень залученості закономірно знижується. За таких умов ефективність курсу прямо залежить від здатності педагога впроваджувати інтерактивні та гейміфіковані методики, які здатні компенсувати брак реальної взаємодії та підтримувати інтерес до вивчення мови через цифрові канали зв'язку.

У контексті мовної підготовки іноземців ці виклики набули критичного значення, оскільки вивчення мови потребує безперервності та постійного аудіовізуального контакту. Ефективна організація освітнього процесу в цих умовах вимагає від ЗВО переходу до комплексної цифрової екосистеми, яка

виходить далеко за межі звичайних відеодзвінків. Фундаментом такої системи стає інтеграція сучасних онлайн-платформ – від широкофункціонального Moodle до інтерактивних середовищ Google Classroom, Mentor і Zoom. Це дозволяє вибудувати гнучку архітектуру навчання, де синхронні методи (живі лекції та дискусії) органічно поєднуються з асинхронними форматами. Такий підхід є критично важливим для іноземних студентів, оскільки дозволяє їм опрацьовувати складний матеріал, зокрема мовний, у власному темпі, зважаючи на різницю в часових поясах або можливі перебої зі зв'язком.

Найбільш релевантною моделлю організації навчання стала система управління навчанням Moodle, яка успішно імплементована в багатьох університетах України, зокрема в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті (ХНАДУ). Саме використання платформи Moodle дозволило структурувати навчальний контент у вигляді інтерактивних модулів, забезпечуючи студентам цілодобовий доступ до фонетичних вправ, лексичних баз і граматичних практикумів. Це дало змогу ефективно реалізувати асинхронний формат, коли студент може опановувати складні мовні конструкції у власному темпі, незалежно від часового поясу, зберігаючи при цьому системність лінгвістичної підготовки навіть у кризових обставинах.

Трансформація мовної підготовки іноземних студентів у сучасних українських реаліях вимагає переходу від статичних моделей навчання до динамічних цифрових екосистем. Провідну роль у цьому процесі відіграють практики цифрової взаємодії, що реалізуються через спеціалізовані освітні платформи. Використання інтерактивних інструментів дозволяє не лише структурувати навчальний контент, а й створити простір для безперервної комунікації, де іноземні громадяни можуть долати мовний бар'єр у безпечному віртуальному середовищі. Такий підхід забезпечує необхідну гнучкість освітнього процесу, дозволяючи студентам залишатися включеними в навчання незалежно від їхнього поточного місця перебування чи безпекової ситуації.

За цих умов особлива увага повинна приділятися підтримці «людського капіталу». Замість сухої передачі знань на перший план виходить педагогіка партнерства: регулярні онлайн-консультації та професійна психологічна допомога повинні бути обов'язковими елементами супроводу іноземців, які перебувають у стані підвищеного стресу. Щоб запобігти академічному відчуженню, викладачі ХНАДУ трансформують класичні заняття у формат інтерактивних вебінарів та дебатів, що стимулює критичне мислення та підтримує високу мотивацію студентів.

До того ж цифровізація освіти вимагає забезпечення безперешкодного доступу до інтелектуальних ресурсів – електронних бібліотек, репозитаріїв та міжнародних наукометричних баз, що є критичним фактором стійкості освітнього процесу. Постійна наявність навчального контенту у цифровому форматі дозволяє іноземним студентам здійснювати ефективну самостійну роботу за індивідуальним графіком, сприяючи формуванню відкритого науково-освітнього середовища.

В контексті цифровізації освіти взагалі та окремо мовної підготовки іноземців особливий фокус необхідно зосередити на методичній трансформації навчального контенту та дидактичному перепроєктуванню матеріалів для дистанційного формату. Перехід від традиційного викладу до інтерактивного мультимедійного навчання передбачає розробку структурованого контенту, що базується на принципах мікронавчання, інтеграції відеоматеріалів та інструментів для саморефлексії студентів. Створення дискусійних онлайн-панелей і форумів у межах віртуальних навчальних середовищ дозволяє реалізувати проблемно-орієнтований підхід, що є критично важливим для глибокого засвоєння матеріалу іноземними здобувачами в умовах обмеженого аудиторного контакту.

Паралельно з модернізацією контенту гостро постає питання об'єктивізації контрольних заходів у цифровому просторі. Удосконалення системи оцінювання знань потребує впровадження методів прокторингу та алгоритмів автоматизованого контролю на базі штучного інтелекту, що забезпечують академічну доброчесність при проведенні масового тестування. Водночас для валідної оцінки фахових компетенцій студентів доцільним є зміщення акценту на автентичне оцінювання. Це може бути реалізовано через індивідуальні та групові проєктні завдання, кейс-стаді та портфоліо, які дозволяють комплексно проаналізувати здатність студента застосовувати теоретичні знання у практичній площині. Таке поєднання технологічного контролю з творчими методами перевірки дозволяє сформувати цілісну картину навчальних досягнень іноземного студента.

Особливого значення у процесі мовної підготовки іноземних студентів набуває трансформація комунікативної стратегії «викладач – студент». В умовах відсутності природного мовного середовища ефективний зворотний зв'язок через професійні онлайн-чати та лінгвістичні форуми стає основним інструментом підтримки іншомовної комунікативної компетенції. Індивідуальний тьюторський супровід у цьому контексті дозволяє реалізувати персоналізовану траєкторію вивчення мови, нівелюючи психологічні бар'єри та створюючи ефект «занурення» у віртуальну спільноту мовців, що є критично важливим для соціалізації інофонів.

Цифровізація мовної підготовки іноземних студентів є складним педагогічним викликом, що виходить далеко за межі технічного оновлення матеріальної бази. Перехід до нових форматів навчання в умовах воєнного стану актуалізував проблему мотивації: студенти змушені долати не лише мовний бар'єр, а й емоційне вигорання, дефіцит живого спілкування та технічні перепони, як-от нестабільний зв'язок чи обмежений доступ до обладнання. У гуманітарній площині, де успіх навчання безпосередньо залежить від емоційної залученості та відчуття соціокультурного контексту, ці бар'єри стають особливо критичними. Це зумовлює гостру потребу в пошуку адаптивних підходів, здатних мінімізувати вплив деструктивних зовнішніх чинників на освітній результат.

Важливим механізмом підтримки мотивації в умовах підвищеного стресу стає гейміфікація навчального процесу. Інтеграція ігрових технік у навчальний процес дозволяє трансформувати рутинні вправи у динамічну взаємодію, що суттєво підвищує залученість і знижує рівень когнітивного навантаження. Для подолання кризи мотивації та персоналізації навчання можливе впровадження інструментарію екосистеми EdTech, що дозволяє перетворити пасивне споживання контенту на активну взаємодію. Зокрема, проблему низької залученості допомагають вирішити такі сервіси, як Kahoot! та Quizizz. Вони дозволяють проводити мовні вікторини в реальному часі, вносячи елемент змагальності, що особливо важливо для підтримки динаміки в онлайн-групах. Для відтворення атмосфери спільної роботи та подолання браку «живої» візуалізації ефективно використовуються інтерактивні онлайн-дошки Migo або Padlet. Ці платформи слугують віртуальними просторами для спільного створення ментальних карт, групового аналізу текстів чи візуалізації соціокультурних сценаріїв, що частково компенсує відсутність фізичної аудиторії.

Впровадження ігрових елементів сприяє зниженню рівня тривожності та стимулює пізнавальний інтерес до вивчення мови. Це доповнюється стратегією персоналізації, де навчальні плани адаптуються під індивідуальний темп та психоемоційний стан кожного іноземця. Ключовим інструментарієм у реалізації такої індивідуальної траєкторії стають технології на основі штучного інтелекту. Сервіси на кшталт ChatGPT, Grammarly та DeepL перестають бути просто допоміжними засобами перекладу чи перевірки орфографії. Вони стають персональними когнітивними асистентами, які забезпечують миттєвий зворотний зв'язок, підтримують автономність студента та надають можливість практикувати мову в режимі реального часу. У сучасних нестабільних умовах такий інтелектуальний супровід стає фундаментом для формування цифрової стійкості іноземних здобувачів, дозволяючи їм підтримувати високу якість навчання попри зовнішні виклики.

Практична реалізація гейміфікації в мовній підготовці іноземців базується на створенні рольових сценаріїв у цифровому просторі. Зокрема, ефективним є використання платформ (наприклад, Wordwall або Genially) для створення квестів, де студенти мають «розблокувати» наступні рівні мовних тем, виконуючи комунікативні завдання. Це дозволяє перетворити рутинне вивчення відмінків чи лексики на інтерактивний процес, де помилка сприймається не як поразка, а як можливість спробувати ще раз, що критично важливо для збереження емоційного комфорту в умовах стресу.

Штучний інтелект сьогодні виступає потужним засобом для створення індивідуалізованих тренажерів, генерації контекстних вправ та миттєвого зворотного зв'язку. Використання нейромереж для практики мовлення та редагування текстів дозволяє студентам отримувати допомогу в режимі реального часу, що значно прискорює процес адаптації. Синергія штучного інтелекту та викладацького менторства стає запорукою формування високої

цифрової компетентності іноземців, яка є невід'ємною складовою сучасної вищої освіти.

Окремий сегмент займає використання AI-інструментів для персоналізації самостійної роботи. Для розвитку навичок говоріння іноземним студентам пропонуються вправи з використанням генеративних моделей (на кшталт ChatGPT або Claude), де ШІ виступає у ролі симулятора реальних життєвих ситуацій — від «віртуального візиту до міграційної служби» до «замовлення ліків у аптеці». Студенти можуть практикувати діалоги, отримуючи миттєве виправлення граматичних помилок та пропозиції щодо більш природних мовних зворотів. Також ефективним є використання інструментів перетворення тексту в мовлення (Text-to-Speech) для відпрацювання правильного наголосу та інтонації української мови, що дозволяє студенту працювати над вимовою індивідуально, знижуючи психологічний бар'єр перед публічним виступом.

Важливим викликом постає проблема індивідуалізації навчання. У межах онлайн-груп викладачеві складніше адаптувати темп викладання під когнітивні особливості кожного студента. Стандартизація дистанційних курсів часто ігнорує персональні потреби іноземців, що призводить до нерівномірного засвоєння матеріалу. Це зумовлює необхідність розробки гнучких освітніх моделей, які б дозволяли коригувати траєкторію навчання залежно від індивідуального прогресу студента. Вирішення проблеми індивідуалізації стає можливим завдяки використанню систем управління навчанням (LMS), як-от Moodle або Google Classroom, де викладач може створювати персоналізовані треки – від додаткових аудіоматеріалів для тих, хто має труднощі зі слуханням, до складніших творчих завдань для студентів з вищим рівнем знань чи темпом засвоєння мови. Таким чином, цифрові інструменти стають не просто технічним посередником, а активним компонентом, що допомагає адаптувати складний процес вивчення української мови до індивідуальних запитів кожного іноземця.

Не менш важливим є соціокультурний аспект. Вивчення мови у відриві від її культурного контексту суттєво обмежує комунікативну компетентність. Без безпосереднього занурення в українське середовище студентам важко опанувати етикетні норми та особливості вербальної поведінки. Відтак, цифрова платформа має стати не просто джерелом граматичних правил, а простором для трансляції культурних практик: від аналізу пісенної спадщини та літератури до перегляду автентичних відеоматеріалів, що демонструють соціально-побутові сценарії життя українців.

На тлі цих факторів сьогодні можна констатувати певну кризу онлайн-освіти. Парадокс полягає в тому, що надлишок і легка доступність інформації в інтернеті провокують інформаційне перевантаження. Студентам стає важче верифікувати дані та виокремлювати ключові смисли. Хоча глобальні цілі навчання залишаються незмінними, центр ваги зміщується у бік самостійної роботи, що вимагає від студента не лише мовних здібностей, а й розвинених навичок критичного мислення та академічної автономії.

Для оптимізації мовної підготовки у ЗВО необхідно зосередитися на розробці комплексних методичних рекомендацій, що базуються на поєднанні інноваційних технологій та емпатійного підходу. Ефективними результатами такої перебудови стають розвиток здатності іноземних студентів швидко адаптуватися до зміни умов, підвищення їхньої цифрової грамотності та формування стійкої емоційної прив'язаності до україномовного освітнього простору. Такий формат навчання не лише забезпечує виконання навчальних планів, а й формує позитивний імідж української освіти як високотехнологічної та гуманістичної галузі.

Важливим вектором наукової дискусії залишається пошук оптимального балансу між класичними лінгводидактичними традиціями та інноваційними інструментами мовної підготовки. Впровадження цифрових технологій не повинно бути самоціллю; їхнє завдання – трансформація освітньої взаємодії у такий спосіб, щоб підвищити ефективність навчання, не втративши фундаментальності академічної підготовки. Сучасні електронні платформи та адаптивні сервіси на основі штучного інтелекту суттєво модернізують інформаційний обмін між викладачем та іноземним здобувачем, перетворюючи його з лінійного процесу на динамічну екосистему. Автоматизація оцінювання та моніторингу успішності, яку забезпечують ці інструменти, дозволяє викладачеві зосередитися на творчих та менторських аспектах роботи, водночас забезпечуючи студентам миттєвий зворотний зв'язок, що є критичним для корекції мовленнєвих навичок у реальному часі.

Попри очевидні переваги, масштабна цифровізація мовної освіти іноземців супроводжується низкою системних викликів. Ключовим серед них є готовність суб'єктів освітнього процесу до швидкої зміни педагогічних ролей: викладач має опанувати функції цифрового куратора, а студент – розвинути високий рівень автономності. Окрім цього, питання ресурсної забезпеченості та нерівномірного доступу до високошвидкісного інтернету в умовах воєнного стану можуть створювати цифрові розриви між студентами. Тому ефективна реалізація інноваційних підходів потребує гнучкого поєднання традиційного «живого» спілкування, яке забезпечує емоційну та культурну інтеграцію, з потенціалом AI-технологій. Тільки такий зважений синтез дозволить створити адаптивне навчальне середовище, що максимально повно задовольняє освітні потреби іноземних студентів незалежно від зовнішніх обставин.

Висновки та перспективи подальших досліджень. У сучасних умовах воєнного стану стратегічний розвиток української вищої освіти нерозривно пов'язаний із трансформацією мовної підготовки іноземних студентів. На зміну традиційним аудиторним заняттям прийшли гнучкі цифрові рішення: університети активно впроваджують синхронні та асинхронні формати навчання, що дозволяє інофонам опановувати українську або англійську мови як мови навчання незалежно від їхнього місцеперебування чи різниці у часових поясах.

Ключовою особливістю сьогодення став пошук методів для компенсації відсутності «живого» спілкування. Щоб подолати зниження мотивації через дистанційний формат, викладачі активно інтегрують у навчання штучний інтелект та інтерактивні платформи, що забезпечує стабільний та швидкий зворотний зв'язок. Це допомагає іноземним студентам не лише вивчати мову як предмет, а й швидше адаптуватися до академічного середовища, яке стало цифровим.

Така вимушена модернізація – від спрощення процедур дистанційного вступу до розробки віртуальних мовних курсів – робить українську вищу освіту більш стійкою. Орієнтація на європейські стандарти та технологічна гнучкість дозволяють закладам вищої освіти зберігати статус конкурентоспроможних центрів міжнародної освіти, готуючи ґрунт для масштабного відновлення міжнародної мобільності після закінчення війни.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці та апробації адаптивних інтелектуальних систем навчання (AI-powered learning), що дозволять персоналізувати траєкторію мовної підготовки іноземних студентів. Особливої уваги потребує вивчення психолого-педагогічних аспектів подолання мовного бар'єра в умовах виключно віртуального освітнього середовища та розробка методичного інструментарію для гібридного навчання у поствоєнний період. Важливим ми також вважаємо проведення порівняльного аналізу академічної успішності іноземних студентів, що проходили мовну підготовку в очному та цифровому форматах. Це дозволить оптимізувати зміст навчальних програм та розробити рекомендації щодо створення інклюзивного цифрового простору, який би забезпечував не лише мовні компетенції, а й сталий психологічний зв'язок іноземного студента з українськими ЗВО.

Література

1. Бондаренко Г. Сучасна війна як виклик для освіти іноземних студентів в Україні: проблеми та перспективи. *Міждисциплінарні дослідження складних систем*. 2025. № 27. С. 182–201.
2. Веретюк Т. Цифровізація в підготовці іноземних здобувачів (в курсі «Українська мова як іноземна»): огляд інструментів. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвуз. зб. наук. пр. молод. вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. І. Франка. Дрогобич : Гельветика, 2023. Вип. 70, т. 1. С. 296–303.
3. Вища освіта України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення: виклики і відповіді : наук.-аналіт. доповідь / за ред. В.Г.Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2023. 172 с.
4. Іноземні студенти в Україні / Міністерство освіти і науки України. Український державний центр міжнародної освіти. Режим доступу: <https://studyinukraine.gov.ua/uk/statistika/>

5. Котикова О. М. Психологічні аспекти дистанційного навчання іноземних студентів у кризових умовах. *Психологія і суспільство*. 2023. № 3. С. 88–102.
6. Ребрик О. 45% опитаних іноземних студентів кажуть, що рекомендуватимуть навчання в Україні попри воєнний стан. Режим доступу: <https://hromadske.radio/news/2024/01/09/45-opytanykh-inozemnykh-studentiv-kazhut-shcho-rekomenduvatymut-navchannia-v-ukraini-popry-voiennyu-stan>
7. Турчанінова Д. П. Особливості навчання іноземних студентів в умовах воєнного стану. *Актуальні питання сучасного соціогуманітарного знання* : зб. наук. доп. XVI Міжуніверситетського науково-практичного семінару, 4 бер. 2025 р., Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут». Харків, 2025. С. 124-126. Режим доступу: <https://dspace.library.khai.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/8956/124-126.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Шаповалова О. О. Іноземні студенти: хто і чому обрав для навчання Україну. LB.ua. 2024. 2 січня. URL: https://lb.ua/blog/olena_shapovalova/591819_inozemni_studenti_hto_i_chomu_obrav.html

References

1. Bondarenko, H. (2025). Suchasna viina yak vyklyk dlia osvity inozemnykh studentiv v Ukraini: problemy ta perspektyvy [Modern war as a challenge for the education of foreign students in Ukraine: problems and prospects]. *Mizhdystsyplinarni doslidzhennia skladnykh system*. (27). 182-201 [In Ukrainian].
2. Veretiuk, T. (2023). Tsyfrovizatsiia v pidhotovtsi inozemnykh zdobuvachiv (v kursy «Ukrainska mova yak inozemna»): ohliad instrumentiv [Digitalization in the preparation of foreign applicants (in the course «Ukrainian as a foreign language»): an overview of tools]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk : mizhvuz. zb. nauk. pr. molod. vchenykh Drohob. derzh. ped. un-tu im. I. Franka*. (70(1)). 296-303 [In Ukrainian].
3. *Vyshcha osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu ta pisliavoiennoho vidnovlennia: vyklyky i vidpovidi* : nauk.-analit. dopovid [Higher education in Ukraine under martial law and post-war recovery: challenges and answers] / za red. V. H. Kremenia. (2023). Kyiv : Pedahohichna dumka [In Ukrainian].
4. Inozemni studenty v Ukraini [Foreign students in Ukraine]. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. Ukrainyskyi derzhavnyi tsentr mizhnarodnoi osvity. Retrieved from <https://studyinukraine.gov.ua/uk/statistika/> [In Ukrainian].
5. Kotykova, O. M. (2023). Psykholohichni aspekty dystantsiinoho navchannia inozemnykh studentiv u kryzovykh umovakh [Psychological aspects of distance learning for foreign students in crisis conditions]. *Psykhohohiia i suspilstvo*. (3). 88–102 [In Ukrainian].

6. Rebryk, O. 45% opytanykh inozemnykh studentiv kazhut, shcho rekomenduvatymutnavchannia v Ukraini popry voienny stan [45% of surveyed foreign students say they would recommend studying in Ukraine despite martial law]. Retrieved from: <https://hromadske.radio/news/2024/01/09/45-opytanykh-inozemnykh-studentiv-kazhut-shcho-rekomenduvatymutnavchannia-v-ukraini-popry-voiennyy-stand> [In Ukrainian].
7. Turchaninova, D. P. (2025). Osoblyvosti navchannia inozemnykh studentiv v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of studying for foreign students under martial law]. *Aktualni pytannia suchasnoho sotsiohumanitarnoho znannia* : zb. nauk. dop. XVI Mizhuniversityetskoho naukovopraktychnyoho seminaru, 4 ber. 2025 r., Natsionalnyi aerokosmichnyi universytet im. M. Ye. Zhukovskoho «Kharkivskyi aviatsiinyi instytut». 124-126. Retrieved from: <https://dspace.library.khai.edu/xmlui/bitstream/handle/123456789/8956/124-126.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [In Ukrainian].
8. Shapovalova, O. O. (2024). Inozemni studenty: kto i chomu obrav dlia navchannia Ukrainu [Foreign students: who chose Ukraine to study and why]. LB.ua. Retrieved from: https://lb.ua/blog/olena_shapovalova/591819_inozemni_studentsi_hto_i_chomu_obrav.html [In Ukrainian].